

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie z protestu K. P.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzanego
na 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 30 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

[SOP]

UZASADNIENIE

W dniu 25 października 2023 r. (data stempla pocztowego) K.P. (dalej jako „wnosząca protest”), mąż zaufania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W., wniosła protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu 15 października 2023 r. z uwagi na dopuszczenie się przestępstw przeciwko referendum wymienionych w rozdziale XXXI kodeksu karnego, dotyczących przebiegu głosowania i ustalania wyników głosowania, a także naruszenia prawa wyborczego określonego w Kodeksie Wyborczym oraz w wytycznych dla OKW zawartych w Uchwale PKW nr 211/2023, a dotyczących

przebiegu głosowania oraz ustalenia wyników głosowania. Wniosła o unieważnienie referendum ogólnokrajowego w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W.

W uzasadnieniu wnosząca protest wskazała, że protest opiera na zarzucie bezprawnego wywierania wpływu na sposób głosowania osoby uprawnionej oraz agitacji wyborczej w dniu wyborów w lokalu wyborczym. Wyjaśniła, że podczas wydawania kart do głosowania niektórzy członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. dopytywali głosujących „wydać kartę do referendum?”, „chce pan/pani kartę do referendum?”, „z kartą do referendum?”, „dwie czy trzy karty?”. Na poparcie wyżej wymienionych zarzutów wniosła o przeprowadzenie dowodu z zeznań wnoszącej protest.

Pismem z 24 listopada 2023 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w W. zajęła stanowisko w sprawie wskazując, że protest powinien zostać pozostawiony bez dalszego biegu.

Pismem z 30 listopada 2023 r. Prokurator Generalny zajął stanowisko w sprawie wskazując, że wniesiony protest referendalny jest zasadny, a naruszenie przepisów ustawy o referendum ogólnokrajowym może mieć wpływ na wynik referendum.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz. U. 2020, poz. 851 ze zm., dalej: „u.r.o.”) przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Jak stanowi art. 34 ust. 2 u.r.o. do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz. U. 2023, poz. 2408, dalej: „k.wyb.”).

Stosownie do art. 241 § 3 k.wyb., wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje

zarzuty.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy stwierdzić należy, iż przedmiotem protestu jest ważność referendum, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i naruszenia ustawy o referendum ogólnokrajowym dotyczące głosowania, ustalania wyników głosowania lub ustalania wyników samego referendum.

Ponadto z wyżej przytoczonych przepisów wynika, iż obowiązkiem wnoszącego protest, zgodnie z przepisami ustawy o referendum ogólnokrajowym i odpowiednio stosowanymi przepisami Kodeksu wyborczego, jest sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w ustawie o referendum ogólnokrajowym, albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum - mających wpływ na wynik wyborów, jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających te zarzuty.

Wskazać należy, że K.P. wniosła protest nie jako osoba uprawniona do udziału w referendum, lecz jako mąż zaufania. O powyższym jednoznacznie świadczy treść uzasadnienia, z którego jednoznacznie wynika, że podnoszone okoliczności zaobserwowane zostały w związku z wykonywaniem obowiązków męża zaufania, nie zaś realizacją przysługujących wnoszącej protest praw, jako osobie uprawnionej do udziału w referendum.

W niniejszej sprawie wnosząca protest nie przedstawiła żadnych dowodów na potwierdzenie wskazanych przez siebie okoliczności. Treść pisma ogranicza się wyłącznie do przekazania informacji o tym, że w dniu wyborów członkowie komisji zadawali pytania: „wydać kartę do referendum?”, „chce pan/pani kartę do referendum?”, „z kartą do referendum?”, „dwie czy trzy karty?”. O ewentualnym naruszeniu wskazanych przepisów kodeksowych można byłoby mówić dopiero wówczas, gdyby członek obwodowej komisji wyborczej nie wydał konkretnemu wyborcy właściwej karty do głosowania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się natomiast, że opinia wnoszącego protest, niepoparta żadnymi dowodami, może być zakwalifikowana wyłącznie jako opinia prywatna, a zarzuty sprowadzające się do hipotetycznego założenia o nieprawidłowościach nie mieszczą się w przedmiocie protestu określonym w ustawie (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 27

listopada 2019 r., I NSW 206/19).

Z uwagi powyższe, protest podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o.

M.L.

(r.g.)